

dědictví špionů

mladá fronta

**John
le Carré**

Dědictví špionů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

John le Carré

Dědictví špionů – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

JOHN
le CARRÉ
DĚDICTVÍ
ŠPIONŮ

**JOHN
le CARRÉ
DĚDICTVÍ
ŠPIONŮ**

mladá fronta

Přeložila Veronika Volhejnová

A LEGACY OF SPIES

Copyright © 2017 by David Cornwell

Translation © Veronika Volhejnová, 2018

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část knihy není dovoleno užít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez písemného souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací nebo referátů, které tvoří součást kritického zhodnocení.

ISBN 978-80-204-4810-1 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-5231-3 (ePDF)

ISBN 978-80-204-5230-6 (ePUB)

ISBN 978-80-204-5232-0 (Mobi)

1.

Na následujících stránkách líčím tak pravdivě, jak jsem toho schopen, svou roli v britské klamné operaci s kódovým názvem Fortuna, prováděné proti východoněmecké špionážní službě Stasi koncem padesátých a začátkem šedesátých let dvacátého století. Operace vedla ke smrti nejlepšího britského tajného agenta, s kterým jsem kdy spolupracoval, a nevinné ženy, pro niž položil život.

Profesionální pracovník rozvědky není vůči lidským citům o nic víc imunní než zbytek lidstva. Podstatné je, do jaké míry tyto city dokáže potlačit, ať už v reálném čase nebo, jako v mém případě, za padesát let. Ještě před dvěma měsíci, když jsem v noci ležel v posteli na odlehlém statku v Bretani, která je mým domovem, a poslouchal bučení dobytka a hašteření slepic, jsem rázně zaháněl obviňující hlasy, jež čas od času rušily můj spánek. Byl jsem tenkrát příliš mladý, říkal jsem jim, příliš nevinný, příliš naivní, příliš bezvýznamný. Jestli hledáte nějaké skalpy, běžte si za velmistry klamu, za Georgem Smileym a za jeho šéfem Řídícím. To ne moje, ale jejich rafinovaná lstivost, jejich prohnaný akademický intelekt stál za triumfem i utrpením operace Fortuna. Teprve teď, když mě k zodpovědnosti pohnala Služba, které jsem věnoval nejlepší léta svého života, dovedl mě věk i potřeba srovnat si zmatené myšlenky k tomu, abych zaznamenal světlé i temné stránky své účasti v celé věci, ať už cena bude jakákoli.

Jak se stalo, že mě vůbec naverbovali do tajné služby – tedy do Cirkusu, jak jsme tomu říkali za oněch údajně zlatých časů, kdy jsme ještě nesídlili v groteskní pevnosti u řeky Temže, ale

v okázalé viktoriánské kupě červených cihel stojící v oblouku Cambridge Circus –, je pro mě stejnou záhadou jako okolnosti mého narození; o to víc, že obě věci spolu neoddělitelně souvisejí.

Můj otec, na kterého si téměř nevzpomínám, byl podle matky marnotratný syn z bohaté anglo-francouzské rodiny ze střední Anglie, muž s divokými choutkami a stále se zmenšujícím dědictvím, který to všechno vyrovnával jen láskou k Francii. Léto roku 1930 trávil v lázeňském městě Saint-Malo na severním pobřeží Bretaně a kromě lázeňských procedur navštěvoval kasina a veřejné domy a vůbec řádl. Moje matka, jediný potomek dlouhého rodu bretaňských statkářů, tehdy dvacetiletá, byla shodou okolností tou dobou ve městě jako družička na svatbě dcery bohatého dražitele dobytka. Tedy aspoň ona to tvrdila. Je ovšem pravda, že jiný zdroj informací nemám, a matce nebylo úplně proti mysli přibarvit si trochu skutečnost, pokud fakta hovořila proti ní. Nepřekvapilo by mě tedy, pokud by tehdy ve městě byla za méně bezúhonným účelem.

Podle její verze utekly po obřadu ještě s jednou družičkou z hostiny, posílené sklenkou či dvěma šampaňského, a stále ještě v plné parádě se vydaly na večerní procházku po rušné promenádě. Tou dobou tam také s určitými úmysly krácel můj otec. Matka byla hezká a rozmarná, její kamarádka méně. Následoval divoký románek – o jeho tempu se doma z pochopitelných důvodů mluvilo vyhýbavě – a brzo se spěšně organizovala další svatba. Já jsem byl výsledek. Otec zřejmě nebyl rodinný typ, a dokonce i v prvních letech manželství se mu dařilo být víc nepřítomen než přítomen.

Tady ovšem nastává v příběhu hrdinský obrat. Válka, jak víme, všechno mění, a vmžiku změnila i mého otce. Sotva byla vyhlášena, už bušil na dveře Úřadu války a nabízel své služby komukoli, kdo ho mohl potřebovat. Podle matky byl rozhodnut samojediný zachránit Francii. To, že měl možná zároveň v úmyslu prchnout od rodiny, je kacírská myšlenka, kterou jsem před ní nikdy nesměl

vyslovit. Britové tou dobou právě vytvořili nové Oddělení pro zvláštní operace, kterému dal osobně Winston Churchill za úkol „podpálit Evropu“. Pobřežní městečka jihozápadní Bretaně byla doslova semenišťem německé ponorkové aktivity a naše nejbližší městečko Lorient, bývalá francouzská námořní základna, nejvíce ze všech. Otec pětkrát seskočil s padákem do bretaňských nížin, dal se dohromady s každou skupinou hnutí odporu, kterou našel, napáchal nepříteli slušné množství škod a nakonec skončil příšernou smrtí v rukou gestapa ve vězení v Rennes. Po sobě zanechal příklad nesobecké obětavosti, které by se nedokázal vyrovnat žádný syn. Druhým jeho odkazem byla pochybená víra v britský systém soukromých škol, kvůli níž mě bez ohledu na to, jak mizerné si v tomto systému vedl sám, odsoudil ke stejnému osudu.

První léta svého života jsem prožil doslova v ráji. Matka vařila a žvanila, dědeček byl přísný, ale hodný, statku se dařilo. Doma jsme mluvili bretonsky. V katolické základní škole v naší vesnici mě krásná mladá jeptiška, která strávila šest měsíců v Huddersfieldu jako au pair, učila základy angličtiny a z úředního příkazu i francouzštiny. O prázdninách jsem běhal bosý po loukách a útesech kolem naší vesnice, sklízel pohanku na matčiny crêpes, pečoval o starou prasnici jménem Fadette a hrál divoké hry s vesnickými dětmi.

O budoucnosti jsem nepřemýšlel, dokud neudeřila.

V Doveru mě buclatá dáma jménem Murphyová, sestřenice mého nebožtíka otce, odtrhla od matčiny ruky a odvezla mě do svého domu v Ealingu. Bylo mi osm. Oknem vlaku jsem viděl svoje první přehradové balony. U večere pan Murphy říkal, že za pár měsíců bude po všem, a paní Murphyová zase, že nebudou, oba mluvili pomalu a opakovali svá slova několikrát, abych jim rozuměl. Další den mě paní Murphyová vzala do Selfridges, koupila mi školní uniformu a pečlivě si schovala stvrzenky. Den

nato stála na peronu nádraží Paddington a plakala, zatímco já jí z vlaku mával svou novou školní čapkou.

Jak probíhalo poangličtění, které si pro mě přál otec, asi příliš vysvětlovat nemusím. Byla válka. Školy si musely poradit s tím, co měly. Už jsem nebyl Pierre, ale Peter. Z mé špatné angličtiny si dělali legraci spolužáci, z bretonského přízvuku mé francouzštiny zase mí uštvaní učitelé. Kdosi mě jen tak mimochodem informoval, že naší malé vesničky Les Deux Églises se zmocnili Němci. Matčiny dopisy, pokud vůbec přišly, chodily v hnědých obálkách s britskými známkami a londýnskými razítky. Teprve o mnoho let později jsem si dokázal představit, kolika statečným rukama musely projít. Prázdniny byly neurčitá šmouha chlapeckých táborů a náhradních rodin. Červené cihly přípravky vystřídala žulová šed' soukromých škol, ale jinak se nezměnilo nic: stejný margarín, stejná kázání o vlastenectví a Impériu, stejné náhodné násilí, lhostejná krutost a neutišená a nevyjádřená sexuální touha. Jednoho jarního večera v roce 1944, krátce před invazí v Normandii, si mě ředitel zavolal do své kanceláře a sdělil mi, že můj otec zemřel jako voják. Žádné další vysvětlení z bezpečnostních důvodů poskytnuto nebylo.

Bylo mi šestnáct, když jsem se na konci jednoho obzvlášť únavného druhého pololetí vrátil do mírové Bretaně jako zpola dorostlý Angličan, který tam už nezapadal. Dědeček mezitím zemřel. S matkou sdílel lůžko nový společník jménem monsieur Émile. Neměl jsem monsieura Émila rád. Jednu půlku Fadette dostali Němci, druhou hnutí odporu. Ve snaze utéct před rozpory svého dětství a poháněn pocity synovské zodpovědnosti jsem načerno odjel vlakem do Marseille, přidal jsem si rok věku a pokusil se nechat naverbovat do francouzské cizinecké legie. Moje donkichotské dobrodružství nemělo dlouhého trvání, protože Legie netypicky vzala v potaz naléhavé žádosti mé matky podložené faktem, že nejsem cizinec, ale Francouz, a odeslala mě zpátky

do zajetí. Tentokrát to bylo londýnské předměstí Shoreditch. Nevlastní bratr mého otce tam provozoval obchodní společnost dovážející ze Sovětského svazu (tedy on zásadně říkal z Ruska) drahé kožešiny a koberce a nabídl se, že mě to naučí.

Strýc Markus zůstal další nevyřešenou záhadou mého života. Dodnes nevím, zda ho k té nabídce zaměstnání nějak neinspirovali moji pozdější nadřízení. Když jsem se ho zeptal, jak zemřel můj otec, nesouhlasně zavrtěl hlavou – ne nad otcem, ale nad neomaleností mé otázky. Občas si říkám, jestli je možné narodit se tajný, stejně jako se někdo narodí bohatý, vysoký nebo hudebně nadaný. Markus nebyl zlý, lakomý ani nelaskavý. Byl jen tajný. Byl to Středoevropan příjmením Collins. Nikdy jsem nezjistil, jak se jmenoval předtím. Mluvil velmi rychlou angličtinou s přízvukem, nikdy jsem se však nedozvěděl, jaký byl jeho mateřský jazyk. Říkal mi Pierre. Měl přítelkyni jménem Dolly, která vlastnila kloboučnictví ve Wappingu a každý pátek odpoledne si ho vyzvedávala u dveří do skladiště. Nikdy mi neřekli, kam spolu na víkend jezdí a jestli jsou manželé, nebo snad jestli žije každý z nich v manželství s někým jiným. V Dollyině životě se vyskytoval nějaký Bernie, neměl jsem však tušení, jestli Bernie je manžel, syn nebo bratr, protože i Dolly se narodila tajná.

A dokonce ani takhle zpětně netuším, zda Collinsovy transsibiřské kožešiny a koberce byly skutečná dovozní společnost, nebo zda to byla jen krycí firma vytvořená pro účely sběru informací. Později, když jsem se to pokoušel zjistit, jsem narazil na neprostopnou zeď. Věděl jsem, že kdykoli se strýc Markus chystal navštívit nějaký prodejní veletrh, ať už v Kyjevě, Permu nebo Irkutsku, pořád se trásl, a když se vrátil, hodně pil. A že během posledních dnů před odjezdem na veletrh se vždycky objevil zdvořilý Angličan jménem Jack, okouznil sekretářky, nahlédl do třídirny a řekl: „Ahoj, Petere, jak se vede?“ – nikdy Pierre –

a pak vzal Markuse na dobrý oběd. Po obědě se Markus vrátil do své kanceláře a zamkl se tam.

Jack tvrdil, že obchoduje se sobolími kožešinami, teď ale vím, že ve skutečnosti byly jeho artiklem špiónážní informace. Když totiž Markus prohlásil, že jeho lékař mu zakázal nadále na veletrhy jezdit, Jack navrhl, abych s ním na oběd zašel já. Vzal mě do Klubu cestovatelů na Pall Mall a vyptával se mě, jestli by mi vážně bylo milejší sloužit v Legii, a jestli to s některou svou přítelkyní myslím vážně, a proč jsem utekl ze soukromé školy, když jsem byl kapitánem boxerského týmu, a jestli jsem někdy uvažoval o tom, že bych dělal něco užitečného pro svou zemi, čímž myslel Anglii, a prohlásil, že pokud mě mrzí, že jsem se kvůli svému věku nemohl zapojit do války, tak by mi mohl nabídnout šanci to napravit. Po celý oběd se o otci zmínil jen jednou, slovy tak ledabylymi, až se mi zdálo, že se mu celé to téma klidně mohlo zcela vykourit z hlavy.

„A pokud jde o vašeho vysoce váženého nebožtíka tatíčka. Čistě mezi námi, a já jsem to nikdy neřekl. Souhlas?“

„Ano.“

„Byl to hrozně statečný chlap a pro svou zemi odvedl sakra dobrou práci. Pro obě své země. Stačí?“

„Když to říkáte.“

„Tak na něj.“

Tak na něj, souhlasil jsem a mlčky jsme si připili.

V elegantním venkovském sídle v Hampshiru mi Jack a jeho kolega Sandy, a s nimi výkonná dívka jménem Emily, do které jsem se okamžitě zamiloval, dali krátké školení, jak vybrat mrtvou schránku v centru Kyjeva – ve skutečnosti to byla uvolněná cihla ve zdi staré trafiky –, jejíž repliku měli v oranžérii. A jak přechíst bezpečnostní signál, který mi řekne, zda ji bezpečně vybrat můžu: v tomto případě kus roztrhané zelené stuhy uvázané na zábradlí. A jak mám potom dát najevo, že jsem schránku vybral: tím, že

odhodím prázdnou krabičku od ruských cigaret do koše vedle přístřešku autobusové zastávky.

„A možná, Petere, až si budete žádat o ruské vízum, bude lepší použít francouzský pas, ne ten britský,“ doporučil mi ještě leda-
byle Jack a připomněl mi, že strýc Markus má fliálku v Paříži.
„A Emily je tabu, mimochodem,“ dodal ještě pro případ, že bych si myslel něco jiného, což byla pravda.

A to byla moje první cesta, první úkol pro to, co jsem později poznal pod jménem Cirkus. Tehdy jsem sebe sama poprvé viděl jako tajného válečníka podobného rodu, jako byl můj zemřelý otec. Už bych přesně nespočítal další cesty, které jsem podnikl během následujících dvou let – pět šest jich určitě bylo: do Leningradu, do Gdaňsku a do Sofie, pak do Lipska a do Drážďan. Pokud mi bylo známo, nikdy se nedělo nic zvláštního, když jsem si odmyslel, že jsem se na každou z nich musel připravit a potom se zase vrátit k normálnímu životu.

Během dlouhých víkendů v jiném venkovském domě s krásnou zahradou jsem přidal do svého repertoáru další triky, například kontrasledování, nebo jak se otřít v davu o cizího člověka a provést přitom nenápadnou, takzvanou letmou předávku. Někdy uprostřed těchhle hrátek, při malém obřadu v bezpečném bytě na South Audley Street, jsem směl převzít otcovy medaile za statečnost, jednu britskou a jednu francouzskou. Byl bych se mohl ptát, proč tak dlouhý odklad. Tu dobou jsem se už ale naučil to nedělat.

Teprve když jsem začal jezdit do východního Německa, přilou-
dal se do mého života baculatý, brýlatý, neustále ustaraný George
Smiley. Stalo se to jednou v neděli odpoledne v západním Sussexu,
kde probíhal debrífink. Tou dobou mě už neměl na starosti Jack,

ale drsný chlapík jménem Jim, původem Čech, přibližně mého věku. Jeho příjmení, když mu konečně dovolili nějaké mít, bylo Prideaux. Zmiňuji se o něm proto, že i on později sehrál podstatnou roli v mé kariéře.

Smiley toho při debrífinku moc nenamluvil, jen si mě občas změřil skrz tlusté brýle, takže trochu připomínal sovu. Když však bylo po všem, navrhl, abychom se šli projít do zahrady, která se zdála nekonečná a pokračovala ještě parkem. Mluvili jsme, seděli na lavičce, procházeli se, znova si sedli a mluvili dál. Moje drahá matka – je živá a zdravá? Je v pořádku, díky, Georgi. Trošku trhlá, ale v pořádku. Pak otec – nechal jsem si jeho medaile? Řekl jsem, že je matka každou neděli leští, což byla pravda. Nedodal jsem už, že mi je občas připne a pláče. Na rozdíl od Jacka se mě ale neptal na má děvčata. Usoudil asi, že když je jich tolik, nejsou nebezpečná.

A když si tak ten rozhovor zpětně přehrávám, uvědomuji si, že ať už záměrně či nevědomky se mi nabízel do role náhradního otce, kterým se skutečně později stal. Ale možná, že ten pocit byl jen ve mně, ne v něm. Faktem ovšem je, že když mi konečně položil tu otázku, měl jsem dojem, jako kdybych se vrátil domů, ačkoli můj domov byl na druhém břehu kanálu La Manche, v Bretani:

„Víte, říkali jsme si,“ začal nepřítomným hlasem, „jestli jste někdy neuvažoval o tom, že byste pro nás pracoval pravidelněji? Lidé, co pro nás dělají zvenčí, se ještě nutně nemusí osvědčit uvnitř. Ale ve vašem případě si myslíme, že by to šlo. Neplatíme moc a kariéry občas vezmou rychlý konec. Ale jsme přesvědčení, že je to důležitá práce, když člověku záleží na výsledku a méně už na prostředcích.“

2.

Můj statek v Les Deux Églises se skládá z hranatého, ničím výjimečného žulového *manoiru* z devatenáctého století, z jedné rozpadající se stodoly s kamenným křížem ve štítu, zbytků opevnění z dávno zapomenutých válek, prastaré kamenné studny, nyní neužívané, ale kdysi zrekvírované hnutím odporu k ukrytí zbraní před nacistickými okupanty. Dále je tu podobně prastará venkovní pec, zastaralý lis na *cidre* a padesát hektarů jednotvárných pastvin svažujících se ke kraji útesů a ke břehu moře. Statek patří mé rodině po čtyři generace, já jsem pátá. Není to vznešený ani výnosný majetek. Když se z obývacího pokoje podívám doprava, vidím boulovatou věžičku kostela z devatenáctého století a nalevo bílou kapli s doškovou střechou. Tyto dvě stavby daly vesnici její jméno. V Les Deux Églises, stejně jako v celé Bretani, jsme buď katolíci, nebo nic. Já jsem to nic.

Kdybyste k našemu statku mířili z městečka Lorient, jeli byste nejdřív asi půl hodiny podél jižního pobřeží, po silnici lemované hubenými topoly, a cestou byste minuli západní části Hitlerova Atlantického valu, který se nedá zbořit, a tak se z něj rychle stává něco jako novodobý Stonehenge. Asi po třiceti kilometrech byste začali vyhlížet po levé straně pizzerii s honosným jménem Odyssée a krátce po ní na pravé straně páchnoucí vřakoviště, kde opilý pobuda se zcela nevhodným jménem Honoré, jemuž místní přezdívali jedovatý trpaslík a před nímž mě matka vždycky varovala, prodává nejružnější veteš, staré pneumatiky a hnůj. Když narazíte na otřískanou ceduli s nápisem *Delassus*, což bylo matčino jméno za svobodna, zahnete na cestu plnou děr, před

nimiž budete pokaždé muset prudce dupnout na brzdu, nebo, pokud jste pošťák monsieur Denis, se mezi nimi obratně propletete v plné rychlosti. Stejně jako to udělal jednoho slunného rána začátkem podzimu, k značnému pohoršení prchajících slepic na dvoře a k naprosté lhostejnosti Amoureuse, mé milované fenky irského setra, která měla příliš práce s olizováním nejnovější várky štěňat, než aby věnovala pozornost záležitostem pouhých lidí.

Co se mě týče, ve chvíli, kdy se monsieur Denis – zvaný též le Général díky své značné výšce a údajné podobnosti s prezidentem de Gaullem – vysoukal ze žluté dodávky a zamířil ke schodům, jsem na první pohled poznal, že dopis, který drží v hubené ruce, je z Cirkusu.

Zpočátku mě to nevyplašilo, jen tiše pobavilo. Některé věci se v britské tajné službě prostě nemění. Jednou z nich je posedlost typem dopisních papírů používaných ve veřejné korespondenci. Nic příliš oficiálního ani formálního, to kvůli krytí. Skrz obálku nesmí být vidět, takže nejlepší je podložená. Jasně bílá je příliš nápadná; raději nějaký pastelový nádech, ale zase nesmí naznačovat milostný dopis. Neurčitá modř, náznak šedi, oboje je přijatelné. Tahle byla světle šedá.

Další otázka: Adresu napsat strojem, nebo rukou? Odpověď přizpůsobte vždycky potřebám člověka v poli, v tomto případě mým. Peter Guillam, bývalý stálý pracovník, odeslaný na odpočinek a v tomto stavu spokojený. Dlouhá léta žije na francouzském venkově. Nejezdí na srazy veteránů. Podle všeho žije sám. Pobírá plnou penzi a lze ho tedy mučit. Závěr: V odlehlé bretaňské vísce, kde jsou cizinci rarita, by polooficiální šedá obálka se strojopisnou adresou a britskou známkou mohla vyvolat otázky. Tak tedy adresu napíšeme rukou. A teď to nejtěžší. Úřad, nebo jak si

teď Cirkus říká, nedokáže odolat nějaké bezpečnostní klasifikaci, i když to je jen *Soukromé*. Nebo možná *Soukromé a důvěrné*, aby to bylo jasnější? *Soukromé & důvěrné, do vlastních rukou*? Ne, to je příliš. Stačí *Soukromé*. Nebo v tomhle případě ještě lépe *Personnel*.

Artillery Buildings 1

Londýn, SE14

Milý Guillame,

neznáme se osobně, takže dovolu, abych se Vám představil. Jsem manažer pro obchodní záležitosti ve vaší bývalé firmě a do mé kompetence spadají jak současné, tak minulé případy. Neočekávaně se opět vynořila na světlo jistá záležitost, v níž jste před několika lety sehrál významnou úlohu, a já nemám jinou možnost než vás požádat, abyste se co nejdříve dostavil do Londýna a pomohl nám připravit odpověď.

Mohu vám nabídnout uhrazení cestovních nákladů (turistickou třídou) a v Londýně diety ve výši 130 liber denně na tak dlouho, jak bude vaší přítomnosti třeba.

Protože na vás zřejmě nemáme žádné telefonní spojení, zavolejte prosím Tanie na výše uvedené číslo, na účet volaného, nebo pokud máte e-mail, napište na níže uvedenou e-mailovou adresu. Nemám v úmyslu vám působit nepříjemnosti, přesto však musím zdůraznit, že záležitost je naléhavá. Závěrem si dovolu vám připomenout paragraf 14 vaší dohody o ukončení pracovního poměru.

Se srdečným pozdravem

A. Butterfield

(PP VS)

P. S. Až se budete hlásit na recepci, předložte laskavě svůj pas.

AB

Za „PP VS“ si dosadíte *Právní poradce velitele Služby*. „Paragraf 14“ čtete jako *celoživotní povinnost dostavit se v případě, že to potřeby Cirkusu budou vyžadovat*. A „dovolím si vám připomenout“ znamenalo *nezapomínej, kdo ti vyplácí penzi*. A e-mail nemám. A proč ten dopis nedatoval – z bezpečnostních důvodů?

Catherine je dole v sadu se svou devítiletou dcerou Isabelle a hrají si se dvěma zlomyslnými kozami, které jsme si nedávno nechali vnutit. Je to drobná žena se širokým bretonským obličejem a hnědýma očima, které si člověka pomalu, bez výrazu měří. Když rozpřáhne náruč, kozy jí do ní skočí a malá Isabelle, která se bavívá po svém, spojí ruce a začne se se soukromým potěšením točit na patě. Ale Catherine, ačkoli je svalnatá, si musí dávat pozor a chytat kozy vždycky jen po jedné, protože kdyby na ni skočily obě, mohly by ji srazit na zem. Isabelle mě ignoruje. Oční kontakt jí vadí.

Na poli za nimi hluchý Yves, příležitostný nádeník, v předklo-nu řeže zeli. Pravou rukou odsekává stonky, levou hází hlávky do vozíku, ale úhel nahrbených zad se nemění. Sleduje ho starý šedý kůň jménem Artemis, další Catherinin nalezenec. Před dvěma lety jsme se dokonce ujali zatoulaného pštrosa, který utekl z blízkého statku. Když Catherine upozornila majitele, řekl, ať si ho necháme, že je příliš starý. Pštros zesnul v pokoji a my jsme mu uspořádali státní pohřeb.

„Přeješ si něco, Pierre?“ chce vědět Catherine.

„Budu bohužel muset na pár dní odjet,“ odpovím.

„Do Paříže?“ Catherine se nelíbí, když jezdím do Paříže.

„Do Londýna,“ řeknu. A protože i na odpočinku potřebuji krycí legendu: „Někdo umřel.“

„Někdo, koho miluješ?“

„Už ne,“ odpovím tak rázně, že to překvapí i mě.

„Tak to není důležité. Odjíždíš dnes?“

„Zítř. Poletím ráno z Rennes.“